

Iz povijesti podravskog nogometa

Ne zna se točno kada su koprivnički dečki počeli »nateravati« loptu, ali se zna da prvo sprotsko natjecanje u gradu nije bilo nogometanje. Prva zapisana sportska priredba u Koprivnici bila je biciklistička utrka 25. lipnja 1899. godine. Organizirao ju je »Podravački klub biciklista«. Zna se, čak, da su za to natjecanje podignute i tribine, ali se, na žalost, ne zna mjesto gdje se utrka održala.

No, Koprivničani su već 1890. godine sudjelovali na biciklističkom nadmetanju u Varaždinu, što bi značilo da je klub u gradu osnovan i ranije. U koprivničkom je muzeju hrpa zapisnika, medalja, plaketa, diploma, članskih iskaznica, itd. što govori o prvim biciklističkim danima u Podravini. Ali... naša je tema nogomet i nema smisla udaljavati se od nje, iako nije naodmet prijetiti se početaka sporta u tom kraju.

Dakle, nogometni klub u Koprivnici osnovan je 30. lipnja 1907. godine.

»Nakon mnogo godina prenelo se i koprivničko srednjoškolsko društvo« — stoji u zapisniku s osnivačke skupštine kluba. Ime mu je bilo Đački nogometni klub »Koprivnica« i bio je prvi u provinciji. Osnivački su odbor sačinjavali: Viktor Zlatar, predsjednik, Josip Blažeković tajnik, Dragutin Orešković blagajnik, Emanuel Reš sudac, dok su u »revizionalnom odboru« bili Vatroslav Matišić i Slavko Steiner.

Dr. Leander Brozović, još za života, mnogo mi je pričao o početnim sportskim nogometnim koracima u gradu pa sam krajem 1959. i početkom 1960. godine u »Glasu Podravine« napisao više članaka na tu temu. Razgovarao sam s negdašnjim igračima, članovima uprava, simpatizerima i zaljubljenicima nogometne igre. Evo nekoliko zanimljivosti o nogometnim počecima u Koprivnici:

- prva nogometna lopta kupljena je 25. srpnja 1907. kod Drukera u Zagrebu. Stajala je 15 kruna (15 lopta, a jednu krunu pakovanje).
- prvu javnu utakmicu »Koprivnica« je odigrala 25. kolovoza iste godine s juniorima zagrebačkog HAŠK-a. Rezultat: 14:1 za Zagrepčane.
- godine 1912. osnovan je u gradu i drugi klub — »Hrvatski sportski klub Slaven«.
- 1920. »Slaven« je, zajedno s »Marsonijom« iz Sl. Broda postao pokrajinski prvak Hrvatske.

I ne samo nogomet

Koprivnički su nogometaši bili najaktivniji za praznika, dok su se školarci vratili svojim kućama. Tada se najviše treniralo i igralo. Tako je za praznike u Koprivnici dolazio i neki Klein, Ma-

dar, koji je ujedno bio član »Koprivnice«. On je igrače učio pravilima igre pa se može smatrati prvim trenerom. Suigrače je, npr. učio da se kazneni udarac izvodi ukoliko lopta udari igrača u ruku na šest metara od vratiju, a ne na 16.

— Moguće je tako u Mađarskoj, ali bogme kod nas u Hrvatskoj kazneni se udarci drukčije izvode — zafrkavao ga je Emanuel Reš.

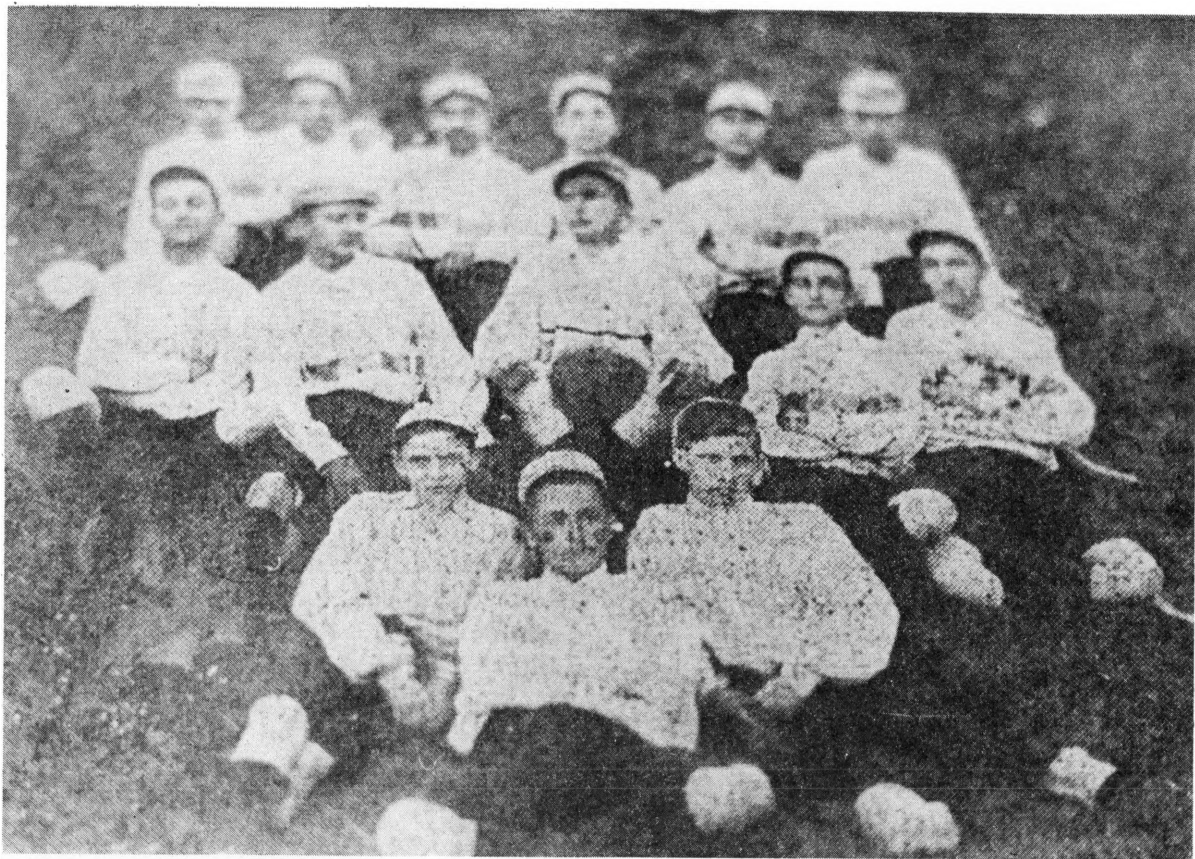
»Koprivnica«, a kasnije i »Slaven«, te ostali klubovi, imali su daleko veću važnost u gradu od pustoga nogometanja; oni su održavali koncerte, organizirali priredbe, klupske veselice. Sport i mladost doslovce su probudili pokrenuli građane. »Koprivnica« je, primjerice, svoje godišnje skupštine održavala u Zagrebu, jer je većina igrača studirala. A kad bi se u Koprivnici održavale utakmice priređivale su se i zabave. Poznat je podatak da je poslije susreta »Koprivnica« — HAŠK (juniori) održan koncert pa je u blagajnu »unišlo 348 kruna i 22 filira« što je predstavljalo solidnu podlogu za bolji rad društva.

Takvom praksom nastavio je kasnije i »Slaven«. Osim nogometa klub je ljeti gajio tenis, zimi skizanje. Tenisko je igralište bilo uz gimnaziju (obnovljeno je poslije oslobođenja pa smo na njemu, pored tenisa, igrali i mali nogomet, a na tom istom terenu odbojkašice juniorke »Slavena« osvojile su pedesetih godina drugo mjesto u Jugoslaviji), a sklizalo se, zna se — na Varoškoj grabi.

»Slaven« je u početku svojega postojanja najviše igrao s mađarskim klubovima »Csurgom« (Curgom) i »Gyekenyszom« (Đekenješom). Bili su tada to već jaki klubovi, ali su se Slavenaši s njima vrlo dobro nosili.

No, počeo je Prvi svjetski rat i sportska aktivnost u gradu opada ali ne prestaje. Mnogi su igrači pozvani na frontu, u vojsku su otišli i braća Fridrih: Franjo, Ferdo, Krešo i Drago, poznatiji kao Karlek (kasnije reprezentativni vratar Jugoslavije), osnivači kluba. Uz njih bili su i Dragutin Krenik (predsjednik), a njegovi članovi Fedor i Vlado Malančec, Slavko Hiršler, Kruno Šavor i, kasnije, Vladimir Blašković te mnogi drugi.

Slavenaši su nastojali da se nađu na okupu u Koprivnici za praznike — i studenti i vojnici. Tada su priređivali utakmice, prvenstveno u korist Crvenog križa. No, u domaji se nije moglo dugo ostajati. Rat se dužio, sportska se aktivnost u takvim okolnostima nije mogla posvema razmahati. I ne samo to! Na fronti je izgubio život i jedan od osnivača »Slavena«, uzoran sportaš, dobar drug i igrač Franjo Fridrih. To je sve u klubu jako potreslo.

Slika 1. Igrači prvog nogometnog kluba u Koprivnici: gornji red (s lijeva) Pepi Štefanić, Izidor Polonija, Đoko Trbojević, Jakob Reich, Drago Šalamun i Nauk Matišić. Srednji red: Milan Graf, Josip Blažeković, Emil Reš, Vlado Ščerbak i Slavko Steiner. Donji red: Klein, Drago Orešković i Viktor Zlatar

Srećom, svjetska je vojna završila i sportski život u gradu počinje ponovo bujati. »Slaven« je sve snažniji pa i prvorazredni sastavi odlaze iz Koprivnice poraženi.

Englezi se tuku

Prof. Vladimir Blašković bio je jedan od tajnika i igrač »Slavena«. Svojedobno smo mnogo razgovarali o koprivničkom sportu, najviše o nogometu.

— Prije rata — priča prof. Blašković — nije mi toliko poznato stanje u podravskom sportu. No, u vrijeme rata već sam i ja bio u Koprivnici.

ci. Za školskih praznika, kad bi đaci dolazili kućama (oni su u Zagrebu trenirali uglavnom s HASK-om), priređivali smo prijateljske utakmice. Gledali smo da i naši vojnici dođu na odsustvo ljeti. Tako smo godine 1917. ugovorili utakmicu u Virovitici. Bila je to jedna od prvih značajnijih igara. Virovitičani su tek bili osnovali klub...

U Koprivnici je u to vrijeme bio veliki logor interniraca — Srba, Rumunja i drugih naroda zaraćenih s Austro-Ugarskom. U njemu su bila i dva Engleza, dobri nogometaši, mi smo to saznali i povel ih u Viroviticu, zajedno s internircem Ninkovićem, također vrsnim loptačem. »Slaven«

je išao kompletan: braća Gribl, Dragec Čuković, inž. Ivan Šavor, braća Malančec, dr. Slavko Hirsler i ja kao rezerva.

Manjkao je, pričaju, najbolji igrač — Karlek koji je i ugovorio utakmicu. On je u međuvremenu s fronte prebačen u školu u Varaždin. Nema što, momčad je otputovala. U Virovitici, u hotelu, dečki su razgovarali prije susreta. Odjednom se na vratima pojavi Karlek. Zabezegnuti suigrači upitaše: otkud? Evo objašnjenja. Kao za inat, Fridrih je te nedjelje bio dežuran. Molio je oficira da ga pusti, no nije izmolio. Napustio je dežurstvo i bez dozvole sjeo na vlak. Nitko od igrača nije ga primijetio, a vozili su se u istom vlaku...

— Karlek je prije ulaska vlaka u Viroviticu iskočio iz vagona u kukuružište — objašnjava mi prof. Blašković — jer se bojao vojne patrola.

Zanimljivo je da su domaći prije same utakmice spoznali kako im nedostaje jedanaesti igrač. Koprivničani su im posudili jednoga Engleza. Tako su dvojica iz logora igrala jedan protiv drugoga. A nakon jednog oštrijeg sudara ta su se dvojica tako žestoko potukla, da je sudac bio prisiljen prekinuti susret za izvjesno vrijeme. Na kraju, Koprivničani su potpuno nadigrali neiskusne domaćine i izvojevali visoku pobjedu od 14:0.

Drago Fridrih dobro je upamtio taj dan: u Varaždinu je »sljedovao« 14 dana samice.

— Koliko golova, toliko »ajncila« (samice) — poslao je suigračima brzojav.

A za prekršaj kakav je napravio, još to u ratnim (ne) prilikama, kazne su daleko teže i veće. Karleka su, međutim, spasila njegova odličja što ih je stekao kad je bio na fronti. Međutim, nije bio kažnjen samo Fridrih, već i oficir koji ga nije pustio u Viroviticu...

Uspjesi s najboljima

Završio je: rat. Mladići su se vratili kućama i sport ponovo osvaja omladinu. Igralo se fest, službeno i neslužbeno. »Slaven« je najčešće igralo s novim koprivničkim klubom »Zmajem«, sastavljenim od igrača vojnih jedinica stacioniranih u Koprivnici. No, taj se sastav brzo rasformirao, a bolji su igrači prešli u redove »Slavena«. Baš kao i dvojica avijatičara: Uzelac i Balzaremo.

Koprivničani su s tako jakom momčadi dobili krila i »naprašili« vrlo jake sastave (»Željezničar« 7:0, »Rapid« 4:0, itd). Među najznačajnije u to vrijeme ubraja se utakmica s kombiniranom momčadi »Građanskog«, koji je tada bio na vrhuncu slave i snage. »Slaven« je od prvoga trenutka pružao snažan otpor, poveo čak s 1:0, a gosti su na jedvite jade izjednačili. Tom je utakmicom zapravo počela kasnija sjajna karijera Dragutina Fridriha, jer je samo na toj utakmici obranio nekoliko sigurnih zgoditaka. Slično je bilo i s »Concordijom«: u posljednjim trenucima Zagrepčani su uspjeli svladati domaće s 2:1.

U Zagrebu se već na sva usta govorilo o izvanrednom koprivničkom vrataru — Karleku. Nekako u to vrijeme HAŠK je zapao u krizu.

Slika 2. Prva klupska značka »Slavena«

Ostao je bez vratara i zamolio je Koprivničane da mu prepuste Fridriha što je prijateljski i učinjeno. Uvidjelo se kasnije: s pravom jer je svestrani sportaš Drago Fridrih dogurao i do nogometne reprezentacije.

Pokrajinski prvaci Hrvatske

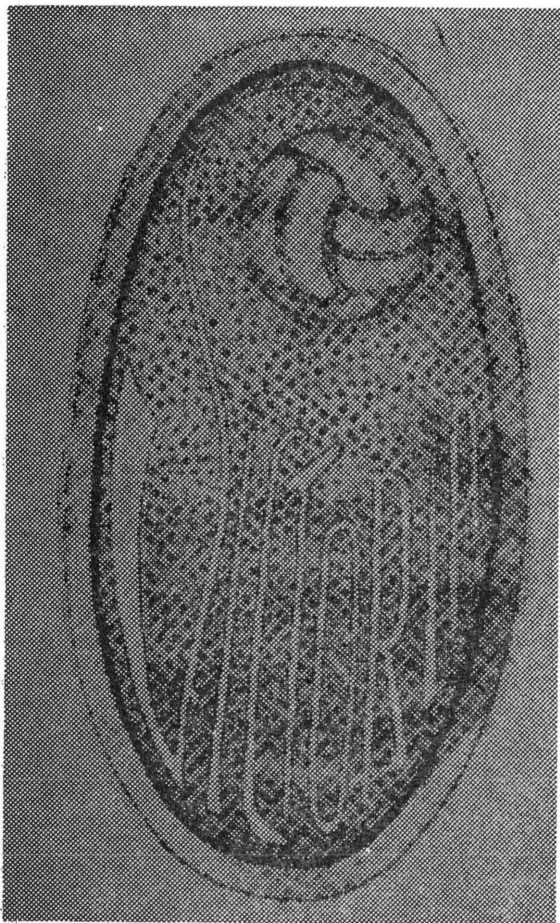
Uz prijateljske susrete s najjačim hrvatskim klubovima i onim koji to nisu bili, napokon je 1920. organizirano i prvo pokrajinsko prvenstvo Hrvatske. Igralo se po kup sistemu i »Slaven« je već prve godine dogurao do prvaka.

Poslije političkih previranja u Mađarskoj godine 1919, u Legradu su se nastanila dva vrsna igrača FTC-a, tadašnjeg najboljeg peštanskog kluba: Miszner i Kelemen. Prvi je bio obrambeni, a drugi navalni igrač. Koprivničani su odmah na njih bacili oko i oni se nisu dugo zadržali u Legradu. Nekako u isto vrijeme u Drnju je otvorio trgovinsku radnju jedan od najboljih igrača HAŠK-a Totar.

»Slaven« je sastavio vrlo jaku momčad koja je, po riječima profesora Blaškovića, bila u stanju pobijediti i mnogo renomiranije sastave. Zato se, odmah po objavi da će se održati prvo pokrajinsko prvenstvo Hrvatske, odlučio sudjelovati, »jer se smatra dosta jakim«.

Ždrijeb je odlučio da Koprivničani prvo gostuju u Virovitici. Računali su da će, kao i za posljednjeg susreta (14:0), olako izaći na kraj s domaćima. Prevarili su se: Virovitičani su također bili pojačani s nekoliko Mađara i samo zahvaljujući odličnoj igri braće Fridrih, »Slaven« pobjeđuje 1-0. I drugi put »Slavenaši« gostuju, sada u Varaždinu. Domaći su važili kao jedna od

Slika 3. Prva značka NK »Victoria«

najboljih pokrajinskih momčadi Hrvatske. Ali, »Slaven« je nadvisio sebe i pobijedio sa 3-2. Ta im je pobjeda ulila samopouzdanje i otkrivala vrata do prvaka.

Napokon, treću utakmicu Koprivničani su trebali odigrati pred svojom publikom, ali karlovačka »Olimpija« nije htjela doći, jer joj je bilo »ispod časti da igra s tako malim klubom« kao što je »Slaven«. Nogometni je savez na kraju odlučio da se susret održi u Zagrebu, na igralištu HAŠK-a. Koprivnički su nogometaši priredili veliko iznenađenje i glatko otpravili Karlovčane sa 3:0, te osigurali nastup u finalu...

Gdje su kopačke?

Zanimljivo je opisati događaje što su prethodili susretu »Slavena« i »Olimpije«. Naši su momci igrali prvenstvo pod vrlo teškim novčanim i materijalnim uvjetima. Većina igrača plaćala je putne karte sama, a sami su kupovali i opremu. Više njih nije imalo kopačke pa su igrali u bakandžama, gaćice su šili sami, a dresovi su im izbljedili.

Uoči utakmice s Karlovčanima, »Slaven« je igrao sa židovskom momčadi »Makabi« iz Zagreba i pobijedio je sa 4:0. Jedan igrač »Makabija« zaboravio je u Koprivnici bijele kopačke, njih je uzeo Čuković, premazao žutom bojom, i ponio ih na susret s »Olimpijom« u Zagreb. Igrači, uprava i navijači »Makabija« također su na utakmici. Znali su: ako se netko od »Slavenaša« pojavi u bijelim igračkim cipelama, njihove su. I, kad se momčad pojavila na terenu, bijelih kopački nije bilo. Svejedno, kasnije su nekako otkrili da njihove kopačke nosi Čuković. Čak je došlo i do tučnjave prije susreta, ali... sve je dobro svršilo, pobjeda je izvojevana, cipele se nisu trebale vratiti, nastalo je slavlje, a potom pripreme za finale.

Neriješeno s Brođanima u finalu

Slavonski Brod je već slavio osvajanje prvenstva. Grad s razvijenom industrijom, dobro stojeći nogometni klub »Marsonija«. Za veliko finale novi dresovi, kopačke. A kad s istrčali Koprivničani, izgledalo je da je riječ o na brzinu skupljenim dečkima s neke ledine, »hakla«. Izlizane majice umjesto dresova, više visokih cipela na nogama nego kopački. Sve je mirišalo na katastrofu. Tako je i počelo: domaći su grdno navalili i ubrzo postigli zgoditak. No, gosti su izjednačili i održali neodlučno do kraja.

Ali, tek sada nastaju komplikacije: Nogometni savez Hrvatske nije pravilima predvidio što biva ukoliko susret završi neodlučno. Na kraju su i »Slaven« i »Marsonija« proglašeni službenim prvacima prvog pokrajinskog nogometnog prvenstva Hrvatske za 1920. godinu. Valja reći da je »Slaven« imao namjeru igrati i tzv. super finale za ukupnog prvaka Hrvatske između najboljeg u pokrajini i u Zagrebu. No, Fridrih je otišao, i Koprivničani se nisu smatrali sposobnim da uspiju pa su to prepustili »Marsoniji« koja se sstala s »Građanskim.«

Poslije 1920. »Slaven« počinje naglo slabiti na zelenom polju i sve se više okreće društvenom životu u gradu. Mladenački duh i ljubav bili su primjerom zdravih sportskih odnosa. Vezalo ih je drugarstvo, osjećala se želja za napretkom, bez obzira što su se sami oblačili, prali opremu, plaćali skupa putovanja, ustajali u tri ili četiri izjutra da bi seljačkim kolima stigli do Ludbrega ili Virja na poslijepodnevnu utakmicu. A onda istim putem — natrag...

Momčad »Slavena« — jeseni prvak III. B zone — s lijeva na desno: Tkalec, T. Česi, Maderić, Kušek, Kolar, V. Čerčan, Furlan, Lazar, Šandl, Povijač, i Đ. Kolarić

PRVENSTVOM DIJAGONALNO

Slika 4. Momčad »Slavena« 1959. godine

Zanimanje za loptu i u okolici

Nekako sa zamahom nogometa u Koprivnici, osjeća se zanimanje mladića za tim sportom i u drugim većim mjestima sadašnje koprivničke općine: Peteranec, Drnje, Torčec, Đelekovec, Legrad, Novigrad... Sjetimo se samo da je doajen izvornog slikarstva Ivan Generalić igrao nekad za hlebinsku »Lipu« i da je u njoj bio i Krsto Hegedušić.

— Kaj nam bodo bestrili kokoše, goske i pajceke — znali su reći stariji Đelekovčani kad su im mladići, jureći za loptom rastjerivali živad po gmanju, koje je u prvo vrijeme služilo i kao igralište. Svejedno, »Osvit«, je baš kao i drugi klubovi, živio u srcu seoske omladine. To je bilo više nego sport i oko klubova pretežito se okupljala napredna mladost.

»Graničar«, »Borac«, »Osvit«, »Drava«, »Podravec«... sve su to pedesetogodišnjaci nogometa ovoga dijela Podravine. Neki su im bliže neki dalje, ali svi su jednako proživljavali početne muke, lomili lokalne vlasti i oportuniste — do uspjeha.

• Mirkec, dej prodaj melju, trebaju dresovi i lopta — govorili bi Peterančani vlasniku mlina Mirku Severu.

• Rudi, pak nam je nešče v noči golštange popukal — tužili se legradski dečki.

• Debele noge bodo imali, a šuplo glavo! Kaj če im igralište — znali bi ljutito lokalni vlastodršci.

Ali, povratka nije moglo biti: najvažnija sporedna stvar na svijetu osvojila je Podravinu. U ovom slučaju ona je više od sporednosti...

Slika 5. NK »Lokomotiva« s trenerom Filipićem

Poslije rata punim jedrima

Vratimo se kopriivničkom nogometu. Godine 1921. »Slaven« prestaje s aktivnošću; na sceni je sve vidnije »Victoria«, a osniva se i đački klub »Zrinjski«. Pa onda nesretni rat, da bi pun zamah nogometa i ne samo njega doživjeli poslije oslobođenja.

— Odmah nakon oslobođenja Koprivnice oživio je ovdje fizikulturni život i otpočelo se s vježbanjem raznih grana fizikulture — pišu »Podravske novine«.

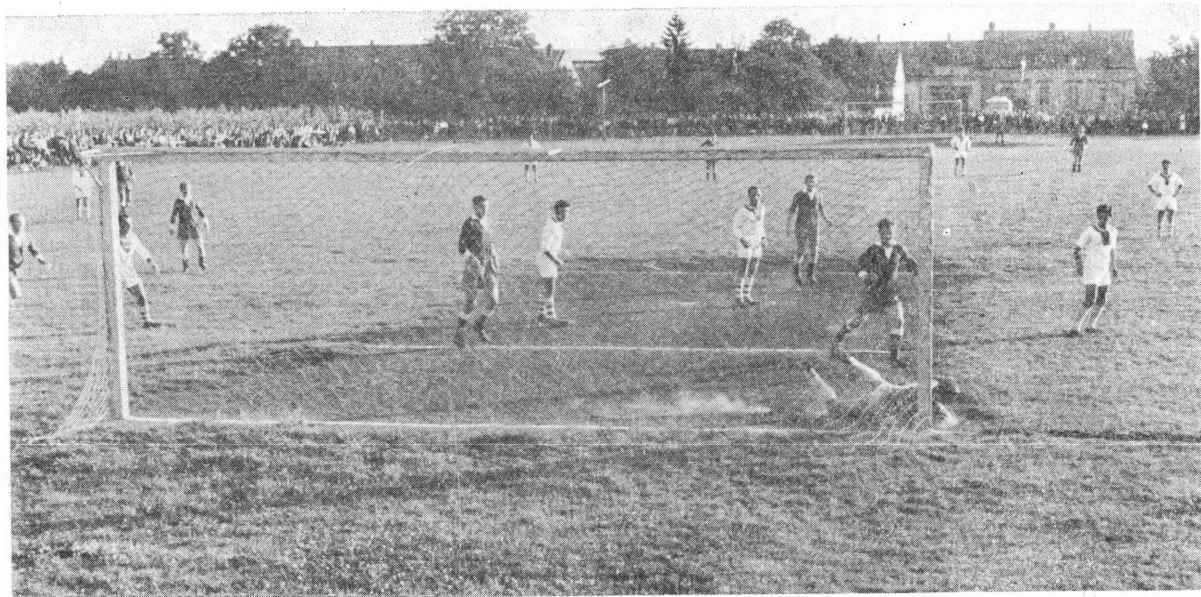
«... Prema odluci fizikulturnog odbora Hrvatske osnovano je u Koprivnici F. D. »Slaven«... koje za sada ima ove sekcije: nogomet, laka-atletika, teška-atletika, diletantska, plivačka, ping-pong, odbojka, biciklistička i šah.»

U istom broju »Podravske novine« ima izvještaj s prve poslijeratne utakmice »Slavena« s Artiljerijskom brigadom 32. divizije Zagreb. Pobjeda je pripala Koprivničanima 4:0. Svi su se, kapredigri 7:1 za pionire) i završava: »pionirska koja bili Ožegović u obrani, a Kralj i Zlatko Samoščanec u navali. Sva četiri gola dao je Kralj.

Zanimljivo je istaknuti da izvještaj na kraju govori o susretu pionira »Slavena« i naučnika (u šesnaestinu finala Kupa maršala Tita, dočepati momčad dobro igrala pa bude li redovito vježba-

la, nogometna sekcija »Slaven« ima sigurnu budućnost«. Zar te riječi ne bismo mogli prenijeti i u vrijeme sadašnje?!

Svjedoci smo od oslobođenja na ovamo nekoliko zaista uspješnih sezona i razdoblja kopriivničkoga nogometa: iza rata jaki »Slaven« i armijski sastav, zatim zlatne pedesete godine i jurišanje na prvo mjesto u Hrvatskoj ligi, uz prethodne mukotrpane kvalifikacije (vinkovački je »Dinamo« dobio šesticu na igralištu gdje je sada upravna zgrada »Podravke«, »Borovo« (ondašnji »Slaven«) trojku, »Varteks« (ondašnji »Tekstilac«) također, sisačka »Segesta« (tada »Naprijed«) peticu itd.) Držim, a nadam se da nisam jedini što tako mislim, da je to najbolje razdoblje kopriivničkog poratnog nogometa, bez obzira što neki smatraju da je najuspješnija sezona 1978/79, kada se »Slaven« uspio probiti u šesnaestine finala Kupa maršala Tita, dočepati se Hrvatske lige (ali stvarno dočepati!) i što je »Lokomotiva« postala zonašem. Čak sam sklon povjerovati da ništa manje nije pridonijela i ona generacija što je godine 1959/60. rame uz rame s »Varteksom« preko tzv. III B zone borila za status drugoligaša pa je u finišu poklekla u utrci s iskusnijim i boljim takmacem. A ne zaboravimo da su u toj zoni igrali i drugoligaši: »Maribor«, »Kladivar« Celje, »Rudar« Trbovlje, »Aluminij« Kidričevo, itd.

Slika 6. Susret »Slaven« — »Zagreb« 1959. na igralištu gdje je sada upravna zgrada »Podravke«

Slika 7. Susret debelih i mršavih Podravaca godine 1970. u Koprivnici

No, meditacije ne bi daleko dovele stoga je bolje nabrojiti pojedina imena koja su u poratnom, a možda i kasnijem vremenu nešto značila u koprivničkom nogometu, jasno s isprikom u koliko se neko nenamjerno izostavi. Tko od starijih građana nije čuo za Iju, Jandru, Sablasta, Agu, Pincoja, Kavalija, Ožegovića (kasnije reprezentativca), Smidlehnera (kasnije reprezentativni srednji pomagač grada Zagreba), Ilijaša (također, kasnije gradski reprezentativac Zagreba) Kralja, braću Šubotičanec jedno vrijeme, i nešto kasnije Kušeka, Zembera, Crkvenčića, Joju, Drageca i Đuku Kolarića, Sameka, Prgu, Tomeka Česija, Meteca, Ferija, Štefa Križanića, Pipu, a da one iz moje generacije, (recimo Lazara, Šandla, Furlana, Tirlu, Štrkalja, Bana, Kolara, Made-rića, Dombaja, Sokolovića, Orlovića, Želimor-skog, Vedriša i mnoge druge koji nisu ništa ma-nje zaslužni) i ne spominjem. Pogotovu ne ove najmlađe što su netom prestali ili, pak, još ig-raj.

Važno je, čini mi se, reći da je jedno vrije-me Koprivnica imala četiri, čak i šest nogomet-nih sastava ako računamo i rajonske omladinske momčadi (prvi i treći rajon). To su »Slaven«, KGŠK, odnosno sadašnja »Lokomotiva«, te »Bo-rac« i »Željezničar«. »Borac« se kasnije pripojio »Slavenu«, željezničari su se svrstali uz KGŠK, a rajonski su se klubovi rasformirali.

Valja reći da je poslijeratni zamah nogometa u gradu u mnogome, baš kao i prije rata, utjecao na osnivanje društva po selima komune. Danas na području općine djeluje 30 klubova s oko 2150 registriranih igrača. Oni se natječu u dvije općinske lige, u međuopćinskoj pa sve do zone. I koprivnička sudačka organizacija vrlo je ja-ka što samo ohrabruje u poplavi lošega suđenja u nas.

Također, valja naglasiti da u ovim krajevima imaju tradiciju utakmice debelih i mršavih Pod-ravaca, radničko-sportske igre, turniri u malo-me nogometu itd., što i te kako pridonosi popu-larizaciji nogometne igre i masovnosti kao os-ovnom preduvjetu da se taj sport u koprivnič-kom kraju digne na kvalitetno višu razinu.

PRIPOMENA. Nastojao sam i želio da to bude zapis o podravskom nogometu. Poslao sam početkom godine pisma u Ludbreg, Virje, Đurđe-ovac i Pitomaču. No, niti jedan klub, osim virov-skog »Podravca«, nije našao za shodno da odgo-vori a kamoli da pošalje podatke. Stoga sam se morao osloniti isključivo na dokumentaciju Mu-zeja grada Koprivnice i svoju osobnu.